

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 6.8.2003
KOM(2003) 479 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om udviklingen i forbrug, vask og mærkning af æg

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om ændring af forordning (EØF) nr. 1907/90 om handelsnormer for æg

(forelagt af Kommissionen)

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om udviklingen i forbrug, vask og mærkning af æg

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Sammendrag og konklusioner.....	3
2.	Indledning	3
3.	Udvikling i forbruget af æg.....	4
3.1.	Æg med skal over for ægprodukter.....	4
3.2.	Forbrug af konsumæg fordelt på produktionssystemer.....	5
3.3.	Handelskanaler.....	6
3.4.	Producent- og detailpriser	7
4.	Lovgivning om hygiejne og vask af æg.....	7
4.1.	Rådets beslutning 94/371/EF	7
4.2.	Omarbejdning af lovgivningen om fødevarerhygiejne (forslag til lovgivning om hygiejne).....	8
4.3.	Vask af æg.....	10
4.3.1.	Den aktuelle udvikling.....	10
4.3.2.	Udviklingen i Sverige	11
5.	Mærkning af konsumæg.....	13
5.1.	Velfærdsdirektiv og bedriftsregister	13
5.2.	Mærkning af konsumæg.....	14
5.2.1.	Æg produceret i EU.....	14
5.2.2.	Importerede æg.....	15
6.	Henstillinger og forslag.....	16

1. SAMMENDRAG OG KONKLUSIONER

Denne beretning opfylder Rådets krav om undersøgelse af udviklingen i forbruget af æg og behandling af spørgsmålet om hygiejne i forbindelse med håndtering af æg samt vask og mærkning af æg med henblik på bestemmelse af producent og produktionssystem. På baggrund af bl.a. en ad hoc-ekspertgruppes møder og oplysninger, der er indsamlet fra handelsorganisationer og medlemsstater, omfatter beretningen en beskrivelse af forbrugs- og handelsmønstre, for så vidt angår æg, der er produceret ved hjælp af forskellige produktionssystemer, og der sigtes mod at fastlægge og foreslå mulige foranstaltninger til tilpasning af de fælles handelsnormer for æg.

I beretningen nås følgende konklusioner og henstillinger:

1. For både at forbedre sporbarheden af æg og forbrugeroplysningen bør konsumæg pr. 1. januar 2004 forsynes med en kode, der angiver producentnummer og gør det muligt at bestemme produktionssystemet, i henhold til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 5/2001 om ændring af forordning (EØF) nr. 1907/90.
2. For at gøre det muligt at kontrollere salget af æg på lokale markeder bør æg, der sælges på disse markeder af producenter fra producenternes egen produktion ligeledes mærkes.
3. Vask af æg under nøje overvågning bør være tilladt i en overgangsperiode på tre år for pakkerier, der den 1. juni 2003 var blevet godkendt til dette formål. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet skal inden den 31. december 2005 udarbejde en omfattende videnskabelig rapport om vask af konsumæg.
4. Kommissionen vil fremme kampagner, der føres af erhvervsorganisationer, og som har til formål at oplyse forbrugerne om de nye regler for mærkning af æg.
5. Kommissionen vil tilpasse forordning (EØF) nr. 1274/91 med henblik på dels at yde tilstrækkelig fleksibilitet for navnlig små producenter i spørgsmålet om, hvor æggene skal mærkes (på bedriften eller pakkeriet), og dels at sørge for yderligere garantier for at forhindre producenter, pakkerier og grossister i at anvende svigagtige handelsmetoder.
6. Kommissionen vil ligeledes foreslå tilpasninger af forordning (EØF) nr. 1274/91 vedrørende identifikationsmærkning af virksomheder (ægsamlere, pakkerier) og vil træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at undgå overlapninger mellem handelsnormer og fremtidige fællesskabsbestemmelser om hygiejne, navnlig for så vidt angår godkendelsen af sådanne virksomheder.

2. INDLEDNING

Den 19. december 2000 foretog Rådet en tilføjelse til handelsnormerne for æg, idet det blev gjort obligatorisk at mærke konsumæg i Fællesskabet med en producentkode, der gør det muligt at bestemme produktionssystemet.

I Rådets forordning (EF) nr. 5/2001 om ændring af forordning (EØF) nr. 1907/90 om handelsnormer for æg¹ blev det fastslået, at denne bestemmelse skulle finde anvendelse fra 1. januar 2004.

I samme forordning anmodede Rådet med følgende formulering Kommissionen om at forelægge en beretning: ”Kommissionen forelægger senest den 30. juni 2003 Rådet en rapport om udviklingen med hensyn til forbruget af æg, om de ønsker, som forbrugerne og deres organisationer giver udtryk for, samt om spørgsmål vedrørende mærkning af æg og kontrol, ledsaget af passende forslag”.

Beretningen skulle i henhold til betragtning (6) i ovennævnte forordning desuden omhandle ”udviklingen af bestemmelserne om fødevarerhygiejne, navnlig for så vidt angår vaskede æg, samt [...] resultaterne af forhandlingerne inden for rammerne af Verdenshandelsorganisationen”.

Den 16. december 2002 blev der opnået politisk enighed i Rådet om et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, og visse erklæringer fra Kommissionen blev optaget i Rådets mødeprotokol. Kommissionen bekræfter navnlig, at den i henhold til forordning (EØF) nr. 1907/90, ændret ved forordning (EF) nr. 5/2001, vil forelægge Rådet en beretning inden den 30. juni 2003, ledsaget af passende forslag. Beretningen vil navnlig indeholde en drøftelse af forholdet mellem lovgivningen om hygiejne og lovgivningen om handelen med æg, herunder identifikationsmærkning, godkendelse af virksomheder og vask af æg.

Nærværende beretning opfylder disse krav. Den er bl.a. baseret på to møder i en ekspertgruppe, som både repræsentanter for producent-, handels- og forbrugerorganisationerne var inviteret til at deltage i. Desuden er spørgsmålet om vask af æg blevet behandlet i samarbejde med eksperter og under et besøg i Sverige. I denne beretning henvises der ikke til WTO-forhandlinger, da disse forhandlinger stadig befinder sig i den forberedende fase.

3. UDVIKLING I FORBRUGET AF ÆG

3.1. Æg med skal over for ægprodukter

Forbruget af konsumæg observeres hovedsagelig med udgangspunkt i to former for oplysninger:

- a) Forbrugernes indkøb af æg
- b) Forsyningsopgørelser.

De oplysninger, der indsamles fra husholdningspaneler, omfatter sædvanligvis kun køb af æg med skal og udgør således en del af det samlede forbrug af æg, der ikke omfatter ægprodukter eller indhold af æg i fødevarer og restaurations forbrug af æg.

I forsyningsopgørelserne beregnes det samlede forbrug af konsumæg ved, at import/eksport af æg og ægprodukter lægges til/trækkes fra (den anslåede) ægproduktion, idet der tages højde for andre faktorer end anvendelse i fødevarer (æg til udrugning og teknisk brug, svind, lagerændring).

¹ EFT L 2 af 5.1.2001, s. 1.

Det samlede forbrug af æg, beregnet med udgangspunkt i forsyningsopgørelserne og angivet i kg per capita, er vist i tabel 1 for medlemsstaterne siden 1986 (Østrig, Sverige, Finland: siden 1991).

Tilsyneladende har det gennemsnitlige forbrug per capita i EU været rimelig stabilt siden 1990, idet det har svinget mellem 12,5 og 13,5 kg. Denne stabilitet afspejler de kombinerede resultater af den divergerende udvikling i tre landegrupper. I visse medlemsstater (Det Forenede Kongerige, Spanien, Italien og Irland) kan der fremhæves to perioder:

- indtil starten af 1990'erne: et fald og
- i de senere år: en stigning i forbruget *per capita*.

I en anden landegruppe faldt forbruget (i Tyskland indtil begyndelsen af 1990'erne, Finland, mindre i Sverige), mens forbruget i de seneste år endelig har været stigende i Nederlandene, Portugal og Italien.

En faktor, der har særlig betydning for udviklingen i det generelle forbrug af æg i de industrialiserede lande, er det stigende forbrug af færdigretter som følge af den sociale udvikling (stigning i antallet af husstande med en person og i antallet af udearbejdende kvinder). Som følge heraf erstatter ægprodukter og/eller fødevarer, der indeholder æg, i stigende grad husholdningernes og restaurationsvirksomhedernes anvendelse af æg med skal.

Forskellige kilder bekræfter denne udvikling, selv om der ikke findes nogen fyldestgørende statistikker i EU, som indeholder pålidelige oplysninger herom. I skønnet for 2002 anslås det, at 20 % af alle konsumæg forarbejdes i ægproduktindustrien. Det forventes, at denne andel vil overstige 30 % i løbet af de kommende ti år i lighed med udviklingen i USA, hvor det allerede nu forholder sig sådan, at en tredjedel af alle konsumæg, der produceres, forarbejdes.

3.2. Forbrug af konsumæg fordelt på produktionssystemer

Sideløbende med den øgede opmærksomhed omkring dyrevelfærdsspørgsmål i Central- og Nordvesteuropa, er efterspørgslen efter andre æg end æg fra burhøns steget støt siden 1970'erne, og produktionen af æg er blevet tilpasset disse ændringer.

Inden for rammerne af de fælles handelsnormer for æg blev der allerede i 1985 (i Rådets forordning (EØF) nr. 1831/84 og Kommissionens forordning (EØF) nr. 1943/85) udarbejdet bestemmelser om harmoniserede krav for og mærkning og kontrol af "alternative" produktionssystemer (æg fra fritgående høns, skrabeæg, æg fra volierehønseshold).

Disse produktionssystemer blev defineret i 2001 for at tage højde for Rådets direktiv 1999/74/EF om mindstekrav til beskyttelse af æglæggende høner og sammenfattet i kun tre kategorier fra 2002:

- æg fra fritgående høns,
- æg fra volierehønseshold,
- æg fra burhøns.

Udviklingen i antallet af høns, der opdrættes i alternative produktionssystemer i Fællesskabet, kan belyses på grundlag af de oplysninger, som medlemsstaterne har indsamlet inden for rammerne af forordningerne om handelsnormer. Som det fremgår af tabel 2, steg det samlede antal fra ca. 10 mio. i 1991 til 39 mio. i 2002, eller fra 3 % til 14 % af alle høns. I Det Forenede Kongerige, Irland, Danmark og Nederlandene lå andelen på mere end 20 %, mens der i Spanien, Grækenland og Portugal ikke er nogen eller kun få høns i kommercielle enheder, der ikke er burhøns.

For så vidt angår salget i detailhandlen, øges andelen af æg fra fritgående høns og æg fra volierehønseshold navnlig i eksportlande som Nederlandene samt i Danmark og Østrig (tæt på 50 %), hvor supermarkeds kæder på eget initiativ og/eller efter pres fra dyrevelfærdsgrupper har mindsket salget af burhønsæg betydeligt eller helt indstillet salget af burhønsæg. Der foreligger delvise oplysninger fra Tyskland, hvor andelen af pakkede æg inden for rammerne af "særlige markedsordninger"² er blevet øget fra 26 % i 1998 til 39 % i 2002 i forhold til det samlede detailsalg af æg (kilde: ZMP). For så vidt angår Det Forenede Kongerige, anslås det, at markedet for æg inden 2012 vil udgøres af 50 % æg fra burhøns og 50 % æg fra alternative produktionssystemer, hvoraf 42 % af æggene vil stamme fra fritgående hønseshold og 8 % fra volierehønseshold (kilde: EUWEP, møde i ekspertgruppen, afholdt i februar 2003).

Betydningen af markedet for økologiske æg er lille. I henhold til en undersøgelse, der blev offentliggjort i 2002, nåede produktionen af økologiske æg i 2000 et EU-gennemsnit på 1,3 %, hvor Danmark med sine 15 % (se tabel 3) dog udgør en mærkbar undtagelse.

Salget af æg fra alternative produktionssystemer er faldet delvis i 2002 i nogle lande som følge af en lavere vækst i forbrugernes indkomst (kilde: ZMP).

3.3. Handelskanaler

Kommissionen har inviteret repræsentanter for producenterne, de handlende og forbrugerne til at deltage i to ekspertgruppemøder for at drøfte forbrugsudviklingen og spørgsmål om mærkning af æg (juli 2002 og februar 2003). Ekspertterne blev bl.a. anmodet om at fremlægge oplysninger om afsætnings- og indkøbsmønstre, for så vidt angår konsumæg. Desværre er de indsamlede oplysninger ikke repræsentative for Fællesskabet, da kun få medlemsstater fremlagde oplysningerne (se tabel 4a og 4b).

De nedenstående konklusioner gælder derfor kun for de viste medlemsstater:

- Det direkte salg fra avlerne til forbrugerne overstiger generelt ikke 10 % bortset fra i Østrig (økologiske æg og æg fra fritgående høns) og Tyskland. For så vidt angår sidstnævnte land, indebar en ændring af indsamlingen af oplysninger fra og med 2003 imidlertid et væsentligt anderledes mønster: Det direkte salg (fra bedriften, dørsalg, lokale markeder), der tidligere udgjorde 50 % af alle husstandes indkøb, er faldet til 22 %.
- Andelen af producent-pakkerier er meget forskellig i de forskellige medlemsstater (Spanien: 99 %, Frankrig: 35 % for burhønsæg) og i henhold til produktionssystemet (i Frankrig er der ingen producent-pakkerier, når det drejer sig om æg fra fritgående høns og økologiske æg, men denne andel udgør mellem 30 % og 85 % i Østrig).

² Produktionsmetoder incl. økologisk produktion, "kornæg".

3.4. Producent- og detailpriser

De oplysninger, der er fremlagt af ekspertgruppen, og som gælder for op til fem medlemsstater, viser, at detailprisen for æg fra volierehønseshold og skrabeæg gennemsnitligt er 60 % højere end prisen for almindelige æg fra burhøns. Når det drejer sig om æg fra fritgående høns eller økologiske æg, skal forbrugerne betale en pris, der ligger 95 % og 150 % højere. Disse prisforskelle mindskes, når discountbutikker (ALDI osv.) begynder at fokusere mere på salget af æg, der er produceret i alternative produktionssystemer.

Disse prisforskelle skal holdes op mod:

- den erklæring, som forbrugerrepræsentanten i ekspertgruppen fremsatte i februar 2003, om at forbrugerne er parate til at betale 40 % mere for æg, der er produceret i alternative produktionssystemer
- at forskellen i produktionsomkostningerne for forskellige typer æg³ er mindre end de respektive detailpriser, dvs. at detailhandelens margin er højere for æg, der er produceret i alternative produktionssystemer.

4. LOVGIVNING OM HYGIEJNE OG VASK AF ÆG

4.1. Rådets beslutning 94/371/EF

I Rådets beslutning 94/371/EF fastlægges der visse særlige hygiejnebetingelser for afsætning af følgende typer hønseæg: æg i klasse A, ikke kølede og ikke konserverede æg i klasse B og ikke klassificerede æg. Beslutningen finder imidlertid ikke anvendelse på æg, der skal bruges til fremstilling af ægprodukter.

Hovedformålet med beslutningen er at regulere afgørende faser i produktions- og handelskæden for æg:

- opbevaring og transport:
i beslutningen fastslås det, at æggene, fra producentens lokaler og indtil de sælges til forbrugeren, skal holdes tørre og beskyttet mod direkte sollys, og at de helst skal opbevares og transporteres ved konstant temperatur.
- levering til forbrugeren:
i beslutningen fastlægges det maksimale tidsrum for levering af æggene til forbrugeren til senest 21 dage efter lægningen. Desuden fastslås det, at sidste salgsfrist skal svare til datoen for mindste holdbarhed minus syv dage.

Der er blevet taget højde for nogle af disse bestemmelser i forbindelse med omarbejdningen af den gældende fællesskabslovgivning om fødevarerhygiejne, der er beskrevet nedenfor.

³ Idet det antages, at 2002 var et "gennemsnitsår" for producenterne, hvor afregningspriserne svarede til eller lå lidt over nulpunktet.

4.2. Omarbejdning af lovgivningen om fødevarerhygiejne (forslag til lovgivning om hygiejne)

Et af de centrale elementer i hvidbogen om fødevarer sikkerhed, der vedtoges af Kommissionen i januar 2000, er hygiejnepakken. Med denne pakke, der omfatter fem retsakter, vil der blive skabt én gennemsigtig hygiejnepolitik, og EU's lovgivning om hygiejne, der tidligere var indeholdt i 17 forskellige direktiver, vil blive sammenskrevet, harmoniseret og forenklet. Resultatet er således blevet fem forslag til forordning om fødevarerhygiejne, officiel kontrol og dyresundhedsmæssige problemer.

Der blev gjort gode fremskridt i lovgivningsprocessen for denne pakke, da den blev forelagt Rådet og Europa-Parlamentet den 24. juli 2000 med henblik på vedtagelse efter den fælles beslutningsprocedure. Det fjerde forslag blev vedtaget og offentliggjort i december 2002. Desuden blev der i juni 2002 opnået politisk enighed i Rådet om det første forslag og i december 2002 om det andet forslag. Rådet besluttede imidlertid, at det ikke ville vedtage en fælles holdning, før der var sket tilstrækkeligt fremskridt med hensyn til andre af pakkens elementer (hovedsagelig det tredje forslag) for således at sikre overensstemmelse mellem disse elementer.

Det gennemgående tema i hele omarbejdningen af hygiejnebestemmelserne er, at virksomhedslederne bærer det fulde og primære ansvar for, at de fødevarer, de producerer, er sikre. Gennemførelsen af risikoanalyser og kontrolprincipper (HACCP-principperne) og overholdelsen af hygiejnebestemmelser skal give denne sikkerhed. Dette er i tråd med den internationalt anerkendte holdning, som *Codex Alimentarius* forfægter. Derudover skal hygiejnebestemmelserne anvendes i alle led af fødevarerækeden, lige fra primærproduktionen til leveringen til den endelige forbruger ("fra jord til bord").

Formålet med det første forslag i pakken (*Hygiejne 1*) er at skabe et fælles grundlag for hygiejne, der skal respekteres af alle virksomhedslederne. Dette forslag omfatter alle animalske samt vegetabiliske fødevarer og indeholder bestemmelser om, at fødevarer sektoren skal udarbejde vejledninger for god praksis for at vejlede næringsdrivende i fødevarerbranchen om fødevarer sikkerhed og gennemførelse af HACCP. Forslaget giver ligeledes fleksibilitet for fødevarer virksomheder i afsidesliggende områder, for traditionel fødevarerproduktion og for gennemførelsen af HACCP i små virksomheder og indeholder bestemmelser om, at den kompetente myndighed skal registrere alle fødevarer virksomheder.

Formålet med det andet forslag (*Hygiejne 2*) er at udarbejde detaljerede hygiejnebestemmelser, der skal overholdes af alle de næringsdrivende i fødevarerbranchen, som håndterer animalske fødevarer (herunder æg og ægprodukter). Dette forslag gælder for uforarbejdede og forarbejdede animalske produkter, men ligeledes for animalske produkter, der anvendes i fremstillingen af sammensatte produkter, der er fremstillet af vegetabiliske produkter og forarbejdede animalske produkter.

I det tredje forslag (*Hygiejne 3*) fastlægges der konkrete bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter og mere præcist af kød, bløddyr, fiskeprodukter, mælk og mælkeprodukter. Disse bestemmelser vil finde anvendelse sammen med de generelle bestemmelser, der er fastlagt i forslaget til en forordning om officiel kontrol af fødevarer- og fodersikkerhed. Formålet med det fjerde forslag (*Hygiejne 4*) er at bestemme, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at forebygge spredning af dyresygdomme via animalske produkter. For at fuldende projektet er der endelig vedlagt et særskilt femte forslag (*Hygiejne 5*) om ophævelse af den gældende lovgivning.

De væsentligste bestemmelser, der vil få indflydelse på ægsektoren, er fastlagt i pakkens to første forslag.

- I primærproduktionen skal ægproducenterne anvende god praksis og iværksætte tiltag for at sikre, at fødevarer og fødevarekilder produceres under hygiejniske forhold. Producenternes aktiviteter skal udføres i overensstemmelse med de almindelige bestemmelser om hygiejne, der er udarbejdet konkret med henblik på primærproduktion (Hygiejne 1 – bilag I) og, hvis dette er relevant, i overensstemmelse med de konkrete bestemmelser om hygiejne, der vedrører opbevaring og transport af æg (Hygiejne 2 – bilag III, sektion X, kapitel I). De kompetente myndigheder skal registrere virksomhederne.
- I alle de følgende produktionsfaser vil gennemførelsen af HACCP-principperne blive gjort obligatorisk. Ægsamlere, pakkerier og virksomheder, der fremstiller ægprodukter skal indføre, iværksætte og følge faste procedurer, der er baseret på HACCP-principperne, for at kontrollere, at de produkter, som de markedsfører, er sikre. Med henblik herpå kan de anvende vejledninger eller kodekser for god praksis, der er udarbejdet som støtte for de aktiviteter, som de udøver.

Desuden skal de overholde almindelige og særlige hygiejnebestemmelser:

- de almindelige hygiejnebestemmelser (Hygiejne 1 – bilag II) omhandler krav, som navnlig infrastrukturen og det udstyr, der anvendes i alle fødevarer virksomheder, skal opfylde
- med de særlige hygiejnebestemmelser (Hygiejne 2 - bilag III, sektion X, kapitel I og II) forenkles de krav, der er fastlagt i beslutning 94/371/EF (se punkt 4.1) og i direktiv 89/437/EØF om hygiejne- og sundhedsproblemer i forbindelse med produktion og markedsføring af ægprodukter.
 - Fra et generelt synspunkt vil handel med animalske produkter, der er fremstillet i Fællesskabet, kun være tilladt, såfremt produkterne i hele processen er blevet forarbejdet i virksomheder, der er registreret, eller, hvis dette er relevant, godkendt af den kompetente myndighed. De aktiviteter, der udøves af ægsamlere, pakkerierne og de virksomheder, der fremstiller ægprodukter, skal godkendes. Markedsføringen af et animalsk produkt, der er blevet håndteret i en virksomhed, som er omfattet af kravet om godkendelse, vil i princippet kun være tilladt, hvis produktet er forsynet med et identifikationsmærke, der angiver virksomhedens autorisationsnummer. I det udkast til en fælles holdning, som Rådet vedtog i december 2002 om særlige hygiejnebestemmelser, bestemmes følgende: ”*Et identifikationsmærke er ikke nødvendigt for æg, for hvilke forordning (EF) nr. 1907/90 indeholder krav om mærkning eller etikettering*”. Dette betyder, at registreringen og bestemmelsen af ægsamlere og pakkerier fortsat skal være omfattet af de fælles handelsnormer.
 - konkret set, for så vidt angår æg, opretholdes de nuværende krav om opbevaring og transport af æg i forslaget (Hygiejne 2). På samme måde er det maksimale tidsrum for levering af æggene til forbrugeren stadig fastsat til 21 dage. Forslaget indeholder imidlertid ikke længere nogen bestemmelser om datoen for mindste holdbarhed.

4.3. Vask af æg

Vask af æg i klasse A til konsum er forbudt i henhold til Den Europæiske Unions lovgivning. Et frisk æg i klasse A bør produceres på en måde, der sikrer, at det er egnet til menneskeføde. Vaskede æg bør anbringes i en lavere klasse. Dette står i modsætning til den metode, der praktiseres i visse tredjelande, som f.eks. USA, Japan og Australien, hvor vask af æg er almindeligt.

Af medlemsstaterne er det kun i Sverige, at konsumæg almindeligvis vaskes for at leve op til forbrugernes præferencer. Selv i andre medlemsstater, som f.eks. Det Forenede Kongerige og Italien, mener nogle forbrugere, at et vasket æg er sikrere. Denne forestilling, som forbrugere har, er opstået som følge af flere tilfælde af fødevareforgiftning, der er forårsaget af den ægbårne *Salmonella enteritidis* og kampagner i medierne om emnet. Den øgede anvendelse af alternative systemer og den følgelig højere procentdel af æg, der ikke er lagt af burhøns, og som er på markedet, kan medføre en stigning i antallet af beskidte æg. Disse beskidte æg skal anbringes i en lavere klasse og sælges til en lavere pris, hvilket medfører et indtægtstab for producenten. Dette er årsagen til, at vask af æg stadigvæk har interesse.

Der bør imidlertid tages højde for, at æggets overflade omgives af en hinde, kutikula, der er et organisk lag. Under normale forhold og ved anvendelse af en god håndteringspraksis, beskytter kutikula ægget mod dehydrering og virker naturligt hæmmende over for de almindelige bakterier, der danner kolonier på æggets overflade. Æggets indhold kan blive forurenet vertikalt, hvis den æglæggende hønes æggestokke eller ægleder er inficeret, og horisontalt, hvis bakterier, der f.eks. stammer fra ekskrementer eller støv i reden, formår at trænge igennem skallen og ind i ægget. Man kan ikke forhindre vertikal overførsel af bakterier ved at vaske æggene. For så vidt angår den horisontale overførsel, yder kutikulaen en naturlig beskyttelse, og hvis den ikke håndteres korrekt, kan beskadigelser af kutikulaen gøre ægget mere skrøbeligt, og risikoen for forurening af indholdet stiger. Risikoen for beskadigelse af kutikulaen kan forårsages af:

- vand på skallen (simpel kondens kan ligeledes beskadige kutikulaen, hvis ægget pakkes i våd tilstand),
- forekomst af jern i vaskevandet,
- bakterier fra ekskrementer på skallen og i tilfælde af dette,
- fysisk afbørstning for at fjerne snavset,
- højt tryk (f.eks. ved vask) osv.

Som følge heraf skal den praksis, der består i vask af æg, udføres meget nænsomt og forsigtigt for at undgå, at den naturlige kutikula ødelægges, og at æggets kvalitet falder.

4.3.1. Den aktuelle udvikling

Vask af konsumæg i klasse A er ikke tilladt i henhold til fællesskabslovgivningen. I artikel 5, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1274/91 af 15. maj 1991 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 1907/90 om handelsnormer for æg⁴ bestemmes følgende: ”Æg i klasse A må hverken vaskes eller på anden måde rengøres før eller efter sorteringen”. Som følge af denne bestemmelse skal vaskede æg degraderes til æg i klasse B, men denne praksis anvendes kun sjældent i EU, med Sverige som undtagelse. EU’s

⁴ EFT L 121 af 16.5.1991, s. 11.

tøvende holdning med hensyn til at tillade vask af æg skyldes den risiko for beskadigelse af kutikulaen, der er beskrevet ovenfor.

EU-lovgivningen indeholder bestemmelser om, at æg i klasse B og æg i klasse C fremover skal udgøre én klasse, klasse B, og om at æg i klasse B pr. 1. januar 2004 ikke længere skal sælges som konsumæg. Dette giver årsag til bekymringer i Sverige, hvor vask af æg er almindelig praksis, og hvor forbrugerne foretrækker at købe vaskede æg.

I de lande, hvor det er tilladt at vaske æg, anses denne praksis for at være behæftet med en rimelig lav risiko.

I dag gør praksissen med vask af æg og det udstyr, der er tilgængeligt på markedet, at hele denne praksis er mere ansvarlig, end den tidligere var. De nuværende kommercielle maskiner til vask af æg behandler ægget mere forsigtigt.

I dag kan den almindelige kommercielle proces for vask af æg inddeles i fire faser:

1. befugtning
2. vask
3. skylning og
4. tørring.
5. Herefter følger den sædvanlige klasseinddeling og pakning på samme måde som i virksomheder, der ikke anvender vask.

Omkostningerne er overkommelige for mellemstore og store pakkerier, og prisstigningen for æg er ubetydelig. Omkostningerne anslås at ligge på 0,01 EUR pr. æg, der vaskes, og kan anses for at være ubetydelig, hvis forbrugerne er villige til at betale for det.

4.3.2. Udviklingen i Sverige

I Sverige begyndte man at vaske æg for fyrré år siden. Den svenske forbrugers holdning er, at vaskede æg foretrækkes, efter at der blev ført en informationskampagne, hvori restaurationssektoren, og navnlig hospitalerne, kraftigt efterspurgte vaskede æg. I Sverige vaskes lidt mere end 50 % af konsumæggene.

De svenske myndigheder anmodede Europa-Kommissionen om tilladelse til at fortsætte med at vaske konsumæg til hjemmemarkedet. Kommissionens tjenestegrene har afholdt et arbejdsgruppemøde i maj 2003 og foretog den 5.-6. juni 2003 en todages rejse til Sverige, hvor Kommissionen blev bistået af en ekspert fra Det Forenede Kongerige, der havde erfaring inden for vask af æg. Besøget gav mulighed for at se et in-line-anlæg til vask af æg og drøfte vask af æg med repræsentanter for den kompetente myndighed, herunder inspektører fra den nationale fødevareadministration, der var til stede under besøget. Der blev aflagt besøg på to ægpakkerier, hvoraf det ene ikke vaskede æg, mens det andet gjorde. De synspunkter, der blev udtrykt, fremhævede de mange meninger, der har været væsentlige i forbindelse med debatten om vask af æg. Ægproduktvirksomhederne kræver rene produkter, og udrugningsanstalterne vasker eller desinficerer ligeledes æggene. Svenskerne begrundede deres ønske om at vaske konsumæg med den eventuelle risiko for, at der sidder parasitter, bakterier, vira, svampe, støv eller urat på skallen. De mener, at risikoen forøges, når de æglæggende høns flyttes fra de traditionelle bure til gulvproduktion eller stimulusberigede bure, hvor æglæggerne i højere grad er i kontakt med strøelse, gødning og de mikroorganismer, der lever i omgivelserne. Desuden mener de, at uvaskede æg kan forårsage krydsforurening fra æggeskallen i køleskabene, og når æggene håndteres, med andre fødevarer. På nuværende tidspunkt opbevares konsumæg i Sverige ved en kontrolleret temperatur. Temperaturen kontrolleres i en kæde, der omfatter producenten, varevognene, pakkerierne, detailhandlerne og butikkerne, indtil æggene leveres til forbrugeren. Æggene opbevares ved 10-15° C, der er den standardiserede temperatur.

For øjeblikket er der kun få ægpakkerier i Sverige, hvoraf halvdelen af dem ikke vasker æg, og den anden halvdel vasker æg og sælger dem som æg i klasse B. Det er ikke tilladt at gentage vask af beskidte æg, der allerede er blevet vasket – det er en væsentlig beskyttelse.

På mange måder ligner de systemer, der anvendes, dem, der anvendes i lande uden for EU, hvor vask af æg er almindelig praksis.

I selve vaskeprocessen behandles æggene tilsyneladende forsigtigt, da de blot børstes nænsomt. Der forelå imidlertid ikke tilstrækkelige oplysninger om vaskeprocessens indvirkning på æggeskallens struktur og risikoen for beskadigelse af kutikulaen. Maskinproducenterne er generelt ikke i besiddelse af disse oplysninger, da vask af æg anses for at være sikker og gennemprøvet i andre lande. Selv om det andet pakkeri, der blev besøgt, havde oplysninger om æggenes holdbarhed (samlet bakterietal for æggeskaller og æggenes indhold, Haugh-enheder og luftblærens højde) under hele den undersøgelse, der blev gennemført i samarbejde med det svenske institut for fødevarer og bioteknologi, blev der udarbejdet henstillinger om at indføre mere direkte metoder til evaluering af vaskepraksisens indvirkning på kvaliteten af skallen.

Af de drøftelser, der blev afholdt, fremgik det tydeligt, at den kompetente myndighed kraftigt støttede den fortsatte ægvask i Sverige. Visse detailforhandlere og institutionelle indkøbere (f.eks. hospitaler) krævede vaskede æg, idet de anså dem for at være renere og mere sikre. Det frygtedes, at udeladelse af vask ville medføre, at nogle af disse købere ville overgå til at bruge ægprodukter i stedet for æg med skal, og at dette marked efterfølgende kunne blive påvirket af import fra andre lande. De procedurer, som den nationale fødevareadministration anvendte i forbindelse med sin inspektion af pakkerierne, blev forklaret. På nuværende tidspunkt er antallet af in-line-maskiner til vask af æg i Sverige begrænset til kun ca. 4-5 i alt, men disse maskiner pakker en stor andel af æggene. Omkring 95 % af produktionsindustrien anvender æg med hvid skal, og kun 5 % af æggene er brune. Små mængder snavs er mere synlige på hvide æg end på æg med brun skal.

Da der ikke stilles krav om organiseret godkendelse af vask af æg, vil det fortsat være yderst fristende for svenske producenter at vaske æggene ulovligt på bedrifterne ved anvendelse af udstyr, der ligger under standarden, og uden tilstrækkelige forholdsregler. Det er vanskeligt at håndhæve et forbud mod ulovlig vask, og det er sandsynligt, at fristelsen vil blive større, når kravene om renhed strammes og landene i højere grad begynder at anvende produktionssystemer, hvor førsteklassesæg er mere værdifulde, men hvor risikoen for forurening med snavs på skallerne er større.

Fra et teknisk synspunkt konkluderes det, at der bør gives tilladelse til, at konsumæg vaskes på frivillig basis i Sverige på grundlag af en midlertidig dispensation fra de fælles handelsnormer. Disse vaskede æg skal opfylde kravene til æg i klasse A og mærkes som ”vaskede æg” på emballagen. Dispensationen bør begrænses til virksomheder, der allerede vasker æg på nuværende tidspunkt, og skal forudsætte anvendelse af de strengeste standarder og kontroller, herunder forhåndsgodkendelse af det udstyr, der anvendes. Dette synspunkt er baseret på tidligere undersøgelser om emnet samt på resultaterne af besøget.

Et gammelt argument mod vask af æg og tilladelsen til at vaske æg i hele Den Europæiske Union er, at vask af æg kan anvendes til at dække over ringe landbrugs- og hygiejnestandarder på bedrifter og pakkerier. Kun dem, der er indstillet på at anvende de højeste standarder på både bedrifter og pakkerier, bør kunne opnå tilladelse til at vaske æg. Som erkendelse af, at en dårlig vask kan gøre et æg mere sårbart, skal vask af æg kun være tilladt for de virksomheder, der har en ”fødevarehygiejnementalitet”. Dette udelukker nødvendigvis ikke små virksomheder.

5. MÆRKNING AF KONSUMÆG

5.1. Velfærdsdirektiv og bedriftsregister

I direktiv 1999/74/EF fastlægges der særlige krav om beskyttelse af æglæggende høner. Der fastlægges minimumstandarder for forskellige produktionssystemer, og det gøres muligt for medlemsstaterne at vælge de(t) mest hensigtsmæssige system(er). I direktivets artikel 7 kræves det, at alle de virksomheder, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde, skal registreres af den pågældende medlemsstats kompetente myndighed og tildeles et kodenummer. Dette nummer skal bidrage til at spore oprindelsen af de æg, der markedsføres til konsum.

Betingelserne for de praktiske foranstaltninger til gennemførelse af registreringen er fastlagt i Kommissionens direktiv 2002/4/EF af 30. januar 2002⁵. Medlemsstaterne forpligtede sig til at vedtage den nødvendige lovgivning ved at oprette et registreringssystem på nationalt plan inden den 31. marts 2003, og til at registrere alle virksomheder med 350 eller flere æglæggende høner inden den 31. maj 2003, idet hver enkelt af disse virksomheder skal tildeles en kode.

I maj 2003 blev der over for 13 medlemsstater fremsat en begrundet udtalelse i henhold til EF-traktatens artikel 226. Den 17. juni havde kun fire medlemsstater meddelt, at bestemmelserne var gennemført fuldt ud, og to medlemsstater havde meddelt, at de kun delvis havde gennemført bestemmelserne.

⁵ EFT L 30 af 21.1.2002, s. 44.

Direktiv 2002/4/EF indeholder bestemmelser om, hvilke oplysninger der er nødvendige for at kunne blive registreret. Desuden er strukturen for nummeret fastlagt, idet dette nummer skal være sammensat af en kode for produktionssystemet som bestemt i handelsnormerne (1 = fritgående, 2 = volierehønseshold, 3 = burhøns), en tocifret ISO-kode for medlemsstaten og et identifikationsnummer for virksomheden. For så vidt angår det sidste aspekt, er det tilladt for medlemsstaterne at anvende allerede eksisterende registreringsnumre, der anvendes til andre formål.

5.2. Mærkning af konsumæg

5.2.1. Æg produceret i EU

Gennemførelsesbestemmelserne for mærkning af æg i klasse A med ”en kode, der angiver producentnummer og gør det muligt at bestemme produktionssystemet” i henhold til artikel 7, stk. 1, litra a), skal fastlægges efter den fremgangsmåde, der er fastlagt i artikel 20 i Rådets forordning (EØF) nr. 1907/90, dvs. i henhold til Kommissionens gennemførelsesforordning efter forvaltningskomitéproceduren.

Kommissionen vil derfor stille ændringsforslag til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1274/91 om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 1907/90 om handelsnormer for æg.

Ændringsforslagene vil, for så vidt angår anvendelsen af bedriftskoden, angivelsen af produktionssystemet og andre relaterede emner, navnlig vedrøre følgende punkter:

- Bedriftskode og andre angivelser på æg:
Bedriftskoden, der er defineret i direktiv 2002/4/EF, skal være stemplet på æggene. Bortset fra denne obligatoriske kode bør den fulde angivelse af produktionssystemet på æggene være valgfri;
- Bedriftskoden kan forklares (på inder- eller ydersiden) af emballagen;
- Det største spørgsmål er, hvor konsumæggene skal stemples: på bedriften eller på pakkeriet. Den åbenlyse fordel ved at stemple æggene på bedriften er, at æggenes oprindelse er let at spore, og at der efterfølgende undgås ”fejl” (svigagtig praksis). På den anden side spiller omkostninger og håndteringsproblemer en stadig vigtigere rolle for små bedrifter. Desuden indebærer stempeling på bedrifterne stempeling af alle æg og ikke blot af konsumæg (80 % af den samlede produktion), mens ”dobbeltstempeling” også vil forekomme (bedrift: kode, pakkeri: datoer).
Det er således hensigtsmæssigt at overveje en fleksibel strategi, dvs. gøre det valgfrit, om æggene skal stemples på bedriften eller på pakkeriet, hvor der bør fastlægges yderligere krav om adskillelse af de enkelte leverancer. Dette afspejler den holdning, som flertallet i ekspertgruppen med repræsentanter for alle grupper har udtrykt, og anvendelsen og videreudviklingen af certificeringsordninger baseret på og til fremme af stempeling af æg på bedrifter forhindres ikke;
- For at forbedre muligheden for at spore æg, der sælges på ugentlige markeder, foreslås det, at dispensationen om fritagelse af landbrugerens salg på lokale markeder fra de mærkningsbestemmelser, der er fastlagt i artikel 7, stk. 1, litra a), ophæves. Faktisk har erfaringerne vist, at dette salg ofte ikke er begrænset til landbrugerens egen produktion, og at de lokale myndigheder ikke er i stand til at standse denne form for svigagtig praksis. For at hjælpe med at sikre, at handelsnormerne anvendes korrekt på lokale markeder, foreslås det desuden, at:

- usorterede æg, der sendes fra et pakkeri til et andet, altid skal stemples med bedriftskoden;
- alle usorterede æg, der sælges af en medlemsstat til en anden, skal stemples med bedriftskoden.

5.2.2. *Importerede æg*

Kodestempling af konsumæg, der sælges i Fællesskabet, gælder ligeledes for importerede æg. I artikel 7, stk. 1, litra b), i Rådets forordning (EØF) nr. 1907/90 bestemmes det, at Kommissionen skal vurdere de mærkningsmetoder, der er gældende i de eksporterende tredjelande.

Afhængig af resultaterne sigtes der mod anvendelse af to typer koder:

- hvis nogle landes fremgangsmåder svarer til fællesskabsbestemmelserne, kan de importerede æg forsynes med en kode som beskrevet i artikel 7, stk. 1, litra a), i forordning (EØF) nr. 1907/90;
- hvis fremgangsmåderne ikke anses for at være tilsvarende, skal der tildeles en kode, der gør det muligt at bestemme, at det drejer sig om et ubestemt produktionssystem, og hvilket land der er æggenes oprindelsesland.

Gennemførelsesbestemmelserne for stempling af importerede æg vil blive fastlagt i Kommissionens gennemførelsesforordning.

Kontrollen med overholdelsen af disse bestemmelser bør overlades til de nationale kompetente myndigheder, der er ansvarlige for at overvåge, om de relevante sundheds- og veterinærbestemmelser bliver overholdt. Faktisk er EU's veterinærlovgivning om import af æg med skal fra tredjelande endnu ikke fuldt ud harmoniseret. Det overlades til medlemsstaterne at godkende pakkerier i EU-godkendte tredjelande, hvorfra de respektive medlemsstater kan importere æg med skal.

I tabel 6 indeholder en fortegnelse over de tredjelande, hvorfra æg med skal er blevet importeret i løbet af de seneste tre år (2000-2002). Størstedelen af denne import skulle anvendes til forarbejdning i medlemsstaten. For så vidt angår visse importører inden for den "normale" ordning, synes cif-priserne at antyde, at det drejer sig om andre former for æg end hønseæg til konsum (Mexico: særlige patogenfri befrugtede æg; USA: rugeæg; Kina, Taiwan, Singapore: vagtelæg).

Idet der tages højde for dette, har Kommissionen tilsendt følgende ti lande en skrivelse, hvori der anmodes om oplysninger om bestemmelser om sortering og mærkning af æg, krav vedrørende produktionssystemer og de bedriftsregistre, der anvendes: Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Litauen, Polen, Norge, Schweiz, USA, Canada, Israel og Folkerepublikken Kina.

Den 20. juni 2003 havde følgende svaret: Den Tjekkiske Republik, Litauen, Schweiz og Israel.

Litauen og Israel har erklæret, at deres eksport af æg med skal til EU vedrører æg til forarbejdning. Schweiz har anført, at der i 2002 ikke blev registreret nogen eksport af æg til EU, og at det, set i lyset af de høje produktionsomkostninger i forhold omkostningerne i Fællesskabet, ikke er sandsynligt, at kommerciel eksport vil finde sted.

Der er oprettet bedriftsregistre i Schweiz og Israel. Litauen er ved at færdiggøre udarbejdelsen af en fremgangsmåde til registrering af ægproducerende bedrifter i henhold til direktiv 2002/4/EF, der efter planen skal træde i kraft i juni 2003. I Schweiz (ingen burhøns) og Israel skal konsumæg stemples med oprindelseslandet (CH) eller navnet eller varemærket for den godkendte ordremodtager (pakkeri) og vægtklassen (Israel). I ingen af de to lande er stempling af produktionssystemet eller producentkoden obligatorisk.

Som det fremgår af den dokumentation, der hidtil er modtaget fra fire lande, ville kun Litauen opfylde kravet om fuld overensstemmelse i henhold til artikel 7, stk. 1, litra b) i forordning (EØF) nr. 1907/90, forudsat at direktiv 2002/4/EF er gennemført den 1. januar 2004. Den Tjekkiske Republik er anmodet om yderligere oplysninger om nogle ubesvarede spørgsmål (produktionssystem og bedriftsregister), og det samme er tilfældet for Ungarn og Polen, der hidtil ikke har besvaret skrivelserne.

6. HENSTILLINGER OG FORSLAG

Efter at have undersøgt udviklingen i forbruget og spørgsmålene vedrørende æghygiejne, vask og mærkning af æg, henstiller Kommissionen, at følgende tiltag og foranstaltninger iværksættes:

1. For både at forbedre sporbarheden af æg og forbrugeroplysningen bør konsumæg pr. 1. januar 2004 forsynes med en kode, der angiver producentnummer og gør det muligt at bestemme produktionssystemet, i henhold til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 5/2001 om ændring af forordning (EØF) nr. 1907/90.
2. For at gøre det muligt at kontrollere salget af æg på lokale markeder bør æg, der sælges på disse markeder af producenter fra producenterne egen produktion, ligeledes mærkes.
3. Vask af æg under nøje kontrol bør være tilladt i en overgangsperiode på tre år for pakkerier, der den 1. juni 2003 var blevet godkendt til dette formål. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet skal inden den 31. december 2005 udarbejde en omfattende videnskabelig rapport om vask af konsumæg.
4. Kommissionen vil fremme kampagner, der føres af erhvervsorganisationer, og som har til formål at oplyse forbrugerne om de nye regler for mærkning af æg.
5. Kommissionen vil tilpasse forordning (EØF) nr. 1274/91 med henblik på dels at yde tilstrækkelig fleksibilitet for navnlig små producenter i spørgsmålet om, hvor æggene skal mærkes (på bedriften eller pakkeriet), og dels at sørge for yderligere garantier for at forhindre producenter, pakkerier og grossister i at anvende svigagtige handelsmetoder.
6. Kommissionen vil ligeledes foreslå tilpasninger til forordning (EØF) nr. 1274/91 om identifikationsmærkning af virksomheder (ægsamlere, pakkerier) og vil træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at undgå overlappinger mellem handelsnormer og fremtidige fællesskabsbestemmelser om hygiejne, navnlig for så vidt angår godkendelsen af sådanne virksomheder.

Tabel 1 – Forbrug af æg per capita

i kg

År	BLØU	DK	D	EL	E	F	IRL	I	NL	A	P	FIN	S	UK	EU
1986	14,52	14,80	16,33	11,87	16,26	15,41	11,29	10,50	10,96		6,94			13,13	13,76
1987	14,33	14,36	15,88	12,46	16,15	15,53	11,25	11,70	9,38		7,03			13,58	13,91
1988	12,26	12,04	15,60	12,66	16,27	16,38	10,70	11,58	9,71		7,18			13,15	13,90
1989	12,46	14,19	14,82	12,36	15,85	15,57	9,46	10,42	9,96		7,44			11,50	13,09
1990	13,33	14,66	14,40	11,90	16,27	14,99	9,92	10,39	10,60		7,54			12,37	13,18
1991	13,88	15,03	14,72	11,28	15,24	14,99	11,43	11,27	9,26	12,03	7,75	13,16	12,07	10,64	12,96
1992	14,11	15,76	14,13	11,13	14,40	14,96	10,51	11,57	10,21	11,88	8,20	13,29	12,23	10,33	12,77
1993	14,12	14,95	13,21	11,05	14,70	14,66	9,79	10,67	11,31	13,88	8,40	10,71	12,27	10,22	12,37
1994	14,35	16,08	13,32	10,85	14,35	15,75	8,64	10,51	13,20	13,71	8,68	10,40	10,08	10,21	12,60
1995	14,51	15,86	13,74	10,59	14,69	15,96	9,44	10,52	15,27	13,79	8,37	11,82	11,96	10,02	12,67
1996	14,47	14,06	13,64	10,73	13,02	16,00	7,45	10,28	12,17	13,90	8,26	10,99	12,45	10,71	12,51
1997	14,43	15,16	13,93	10,63	14,35	15,55	7,45	9,86	13,32	14,43	8,25	10,40	12,21	10,86	12,58
1998	16,18	16,25	13,66	10,75	13,78	15,72	6,07	10,52	14,40	14,03	8,84	10,18	12,25	10,49	12,62
1999	14,52	14,51	13,74	10,55	15,10	15,95	7,10	11,79	14,51	13,38	8,92	9,95	11,84	10,08	12,89
2000	13,60	13,96	13,63	10,91	18,01	15,87	9,75	14,72	14,63	13,24	9,21	10,02	11,92	10,36	13,56
2001	12,99	14,62	13,55	11,59	15,64	15,77	9,71	13,02	13,85	13,13	9,86	9,44	11,80	11,43	13,24
2002 s	14,44	15,44	13,61	11,19	16,02	15,35	9,21	13,06	15,88	13,83	9,53	9,83	10,99	12,26	13,26
2003 p	12,87	15,35	13,26	11,02	16,06	15,30	9,14	12,94	11,09	13,49	9,07	9,74	11,13	11,97	12,85

s = skøn; p = prognose

Tabel 2 – Alternativ ægproduktion: gennemsnitligt antal æglæggende høner (1991-2002)

	År	BLØU	DK	D	EL	E	F	IRL	I	NL	A	P	FIN	S	UK	EU
Fritgående høns	1991	5 317	45 491	259 302			135 974	133 062	i.o.	-	-	-	-	-	2 649 087	3 228 233
	1993	5 774	76 220	206 736			750 000	201 822	i.o.	486 929	-	-	-	-	3 760 000	5 487 481
	1995	4 465	340 597	778 123			621 506	215 647		766 488	286 668		i.o.		3 993 661	6 720 487
	1996	18 377	381 724	1 524 451			1 100 000	219 000		970 989	285 157				4 192 831	8 407 372
	1997	28 217	352 828	1 381 085			1 150 000	281 673		1 853 136	344 466				4 589 317	9 636 256
	1998	60 756	370 236	1 801 535			1 180 000	318 000		2 175 000	456 433				5 153 516	11 059 043
	1999	71 760	393 599	2 267 166			1 270 000	364 526		2 650 000	542 992				6 019 357	13 036 408
	2000	96 836	311 024	2 899 353			1 482 000	435 215	15 850	3 500 000	589 007				6 281 793	15 022 071
	2001	156 042		3 160 936			2 109 806	469 750	18 281	4 144 311	680 557			15 552	6 555 983	16 941 685
	2002			4 507 493		2 200		509 686		4 579 992	773 815	30 000			6 926 041	16 555 412
Fritgående høns – intensivt system	1991	17 596		17 026			923 640		i.o.	-	-	-	-	-		276 079
	1993	43 752		24 126			120 000		i.o.	88 201	-	-	-	-		1 185 375
	1995	28 117		44 268			2 028 056			99 274	310		i.o.			2 199 715
	1996	20 742		31 136			1 700 000			91 158	563					1 843 036
	1997	21 052		140 934			2 000 000		7 727	118 000	1 280					2 287 713
	1998	14 891		139 523			1 370 000			141 000	259					1 665 414
	1999	29 844		197 147			1 889 460		20 123	175 000	3 585					2 311 574
	2000	36 129		217 422			2 112 000		39 573	230 000	5 068			2 720		2 637 844
	2001	51 026		246 991			3 047 661		163 020	226 957	2 002	16 322		30 093		3 782 070
	2002															
Skrabeæg (voliere)	1991	137 539	349 792	1 122 524			420 234		i.o.	2 932 076	-	-	-	-	8 161	5 179 450
	1993	127 922	297 181	1 322 887					i.o.	3 431 460	-	-	-	-		5 816 553
	1995	212 872	570 356	2 458 605			103 197		174 119	3 435 299	360 503		i.o.	550 000		7 504 448
	1996	209 263	666 669	2 353 942					166 304	3 578 470	439 363		25 058	800 000		7 799 706
	1997	282 370	719 362	2 112 330					249 175	3 835 300	555 817		100 975	324 012		7 623 524
	1998	266 457	655 642	2 411 497			8 914		249 387	4 027 000	630 716		141 467	356 987		8 117 351
	1999	275 468	640 174	2 544 508			248 282		449 790	4 200 000	692 375		149 800	500 169	50 637	9 058 828
	2000	378 573	536 735	2 534 619			450 000		599 150	4 710 000	753 274		157 400	472 865	44 421	9 883 763
	2001	364 102		2 688 802			1 309 370		699 853	4 447 359	732 592		197 900	396 759		10 640 880
	2002			3 221 584					55 100	4 994 359	853 860		251 400		1 860 929	10 383 372
Voliere	1991	41 107		48 780			88 130		i.o.	-	-	-	-	-	979 364	1 684 673
	1993	22 960	5 500	6 290				4 960	i.o.	414 963	-	-	-	-	1 230 000	1 756 916
	1995	21 524	53 100	19 683			18 000			254 870	18 600		i.o.	130 000	1 066 604	1 568 101
	1996	9 538	42 000	22 274						190 550	27 600			135 000	1 066 183	1 465 545
	1997	8 607	30 060	34 062						108 840	43 034			301 306	1 222 207	1 705 082
	1998	10 387	23 200	31 315						114 000	17 875			476 243	1 338 392	2 073 217
	1999	10 142	19 500	54 059						135 000	20 393			430 350	1 953 774	3 215 915
	2000	8 838	9 300	66 128						590 080	30 960	12 435		415 086	2 039 050	3 331 877
	2001	9 849		123 074						635 960	44 900	23 458		698 796	2 031 365	3 869 362
	2002															
Antal alternative høner I ALT	1991	201 559	395 283	1 447 632			1 567 978	133 062	i.o.	2 932 076	-	-	-	-	3 636 612	12 627 683
	1993	200 408	378 901	1 560 039			870 000	206 782	i.o.	4 421 553	-	-	-	-	4 990 000	14 738 062
	1995	266 978	964 053	3 300 679			2 770 759	219 967	174 119	4 555 931	666 081		i.o.	680 000	5 060 265	17 992 751
	1996	257 920	1 090 393	3 931 803			2 800 000	219 000	166 304	4 831 167	752 683		25 058	935 000	5 259 014	19 515 659
	1997	340 246	1 102 250	3 668 411			3 150 000	281 673	256 902	5 915 276	944 597		100 975	625 318	5 811 524	21 252 575
	1998	352 491	1 049 078	4 383 870			2 638 594	318 000	249 387	6 457 000	1 105 283		141 467	833 230	6 491 908	22 915 025
	1999	387 214	1 053 273	5 062 880			3 997 832	387 526	469 913	7 160 000	1 259 345		149 800	930 519	8 023 768	27 622 725
	2000	520 376	857 059	5 717 522			4 634 080	466 175	667 008	8 600 000	1 361 361		157 400	890 671	8 365 264	30 875 555
	2001	581 019		6 219 803			7 102 797	514 650	904 612	9 111 287	1 424 860	16 322	197 900	1 141 200	8 587 348	35 233 997
	2002			7 729 077		i.o.		564 786		9 574 351	1 627 675		251 400		8 786 970	(26 938 784)
Antal æglæggende høner I ALT	2002	12 069 000	3 553 000	45 821 000	7 013 000	42 615 000	53 560 000	2 121 000	51 394 000	32 738 000	5 762 000	5 731 000	3 715 000	5 106 000	32 907 000	304 107 002

Tabel 3 – Økologisk produktion og forbrug af æg – andel i det samlede forbrug – 2000 (%)

Medlemsstat	Produktion (mængde)	Forbrug (værdi)
B	0,3	0,5
DK	15,1	8,1
D	1,4	1,3
EL	0,0	0,0
E	0,1	0,1
F	2,1	1,6
IRL	i.o.	i.o.
I	0,3	0,4
L	5,6	i.o.
NL	0,3	1,3
A	3,5	2,2
P	i.o.	i.o.
FIN	1,2	1,1
S	2,1	1,3
UK	2,0	1,9
EU-gennemsnit	1,3	1,2

Kilde: U. Hamm et al.: "Analysis of the European market for organic food", 2002.

Tabel 4a – Salgskanaler for konsumæg

Æg fra burhøns			E	F	A	
% af salg	producent til forbruger	- på bedriften - på lokale markeder - levering hos forbrugeren I ALT	< 1	10	2	2
	engros-markeder		< 1	10	6	13
	pakkerier		91	83	40	40
	industri		8	7	6	6
	detail/restaurationsvirksomhed		< 1	0	35	35
	eksport		< 1	0	0	0
producent-pakkeriernes andel i % af det samlede resultat			99	35	90	
Æg fra volierehønseshold og skrabeæg			E	F	A	
					æg fra volierehønseshold	skrabeæg
% af salg	producent til forbruger	- på bedriften - på lokale markeder - levering hos forbrugeren I ALT		10	6	2
	engros-markeder			10	2	2
	pakkerier				0	2
	industri				8	6
	detail/restaurationsvirksomhed			90	75	1
	eksport				2	90
producent-pakkeriernes andel i % af det samlede resultat				2	90	30
Æg fra fritgående høns			E	F	A	
% af salg	producent til forbruger	- på bedriften - på lokale markeder - levering hos forbrugeren I ALT	10	10	10	10
	engros-markeder				2	22
	pakkerier		90	90	1	15
	industri				1	1
	detail/restaurationsvirksomhed				61	61
	eksport				0	0
producent-pakkeriernes andel i % af det samlede resultat			< 1	0	85	
Økologiske æg			E	F	A	
% af salg	producent til forbruger	- på bedriften - på lokale markeder - levering hos forbrugeren I ALT		10	15	15
	engros-markeder			10	5	5
	pakkerier				35	35
	industri			90	1	1
	detail/restaurationsvirksomhed				15	15
	Eksport				1	1
producent-pakkeriernes andel i % af det samlede resultat				0	48	
					0	0
					50	

Kilde: Ekspertgruppe, februar 2003.

Tabel 4b – Husholdningernes indkøb af æg, Tyskland

	TIDLIGERE PANEL			NYT PANEL
	2000	2001	2002	jan. - april 2003
bedrift, dørsalg	40	39	38	14
ugentligt marked	9	9	9	8
discountbutik	28	29	32	46
supermarked	13	13	13	20
andet	11	10	8	12

Tabel 5 – Produktionsomkostninger og detailpriser for æg - 2002 (EUR/100 æg)

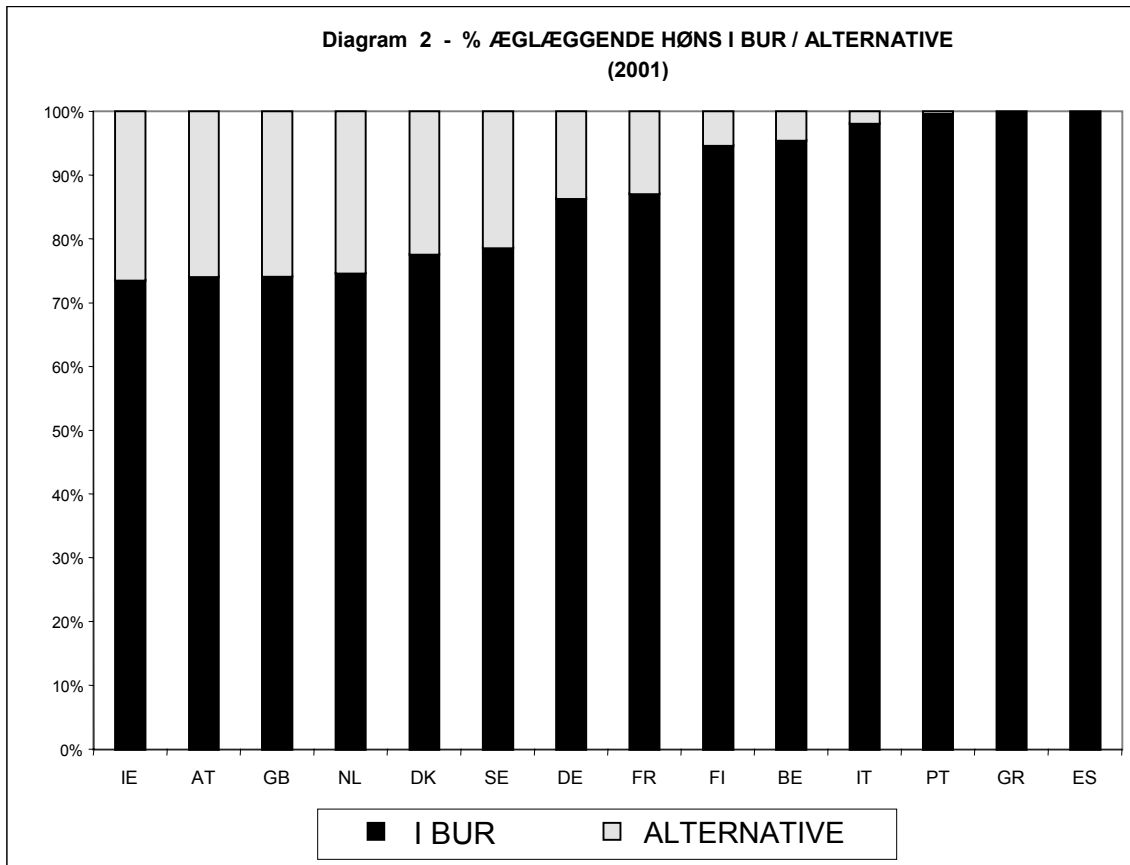
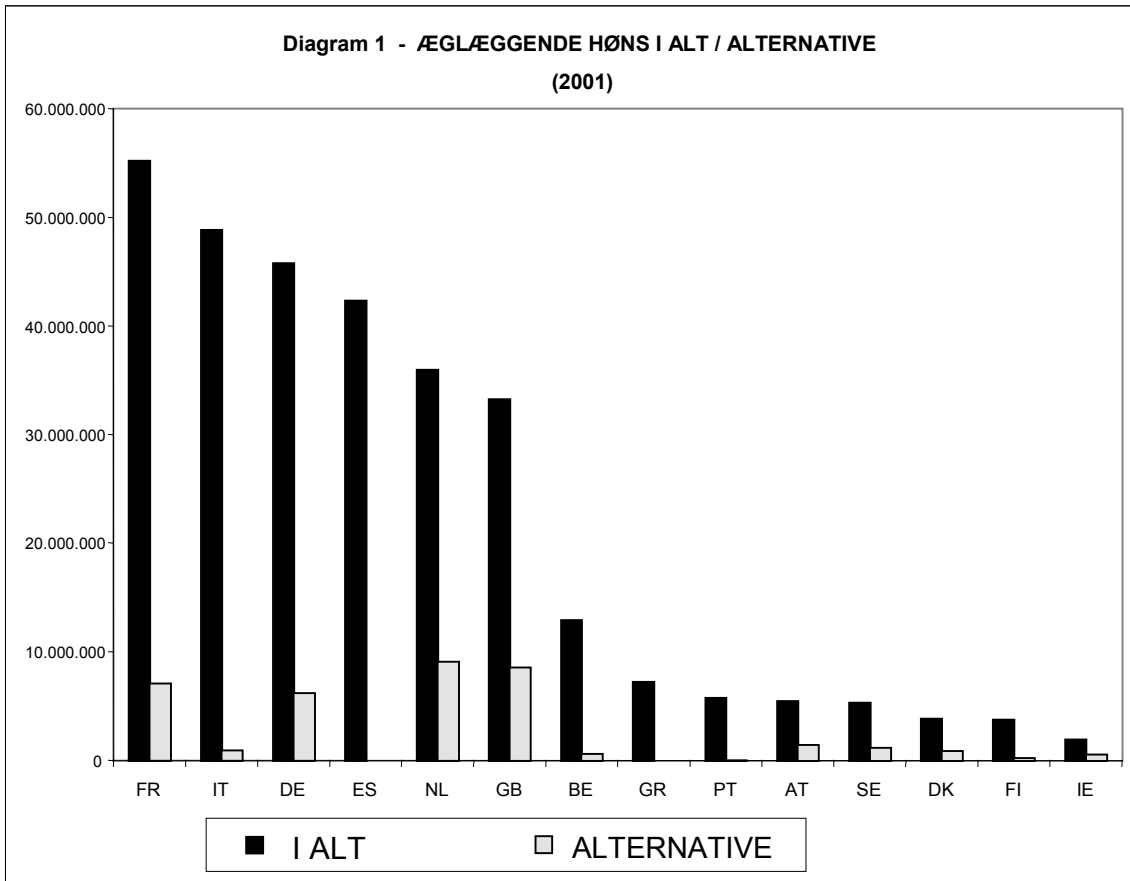
Type æg	Medlemsstat	Produktionsomk.		Detailpris	
Æg fra burhøns, standard	D	4,20	(a)	9,3	(M)
	F	4,60		14,4	(2001)
	E	4,10	(a)	9,0	(M)
	NL	4,40		9,9	(2001)
	A	4,30		min. 8,6	
Æg fra voliere-hønseshold / skrabeæg	D	5,50		16,3	(M)
	NL	5,44		13,4	(2001)
	A	4,90		min. 14,5	
Æg fra fritgående høns	D	6,40		17,2	(M)
	F	6,73		23,7	(2001)
	A	5,30		min. 20,3	
Økologiske æg	D	-		28,7	
	F	11,00		31,7	(2001)
	NL	10,70		20,0	(2001)
	A	7,70		min. 35,0	

Kilde: Ekspertgruppen ZMP, LEI (a).

Tabel 6 – Import af konsumæg – gennemsnit 2000-2002

	I ALT		NORMAL ORDNING		FORARBEJDNING I MEDLEMSSTATEN	
	t	EUR/t	t	EUR/t	t	EUR/t
Den Tjekkiske Republik	1 808	613,0	989	620,1	794	602,7
Litauen	347	581,2	112	708,8	213	521,1
Ungarn	250	1 711,9	230	1 777,9	20	952,4
Polen	2 011	554,2	1 065	539,7	718	594,9
Norge	240	647,5	58	825,4	181	590,2
Schweiz	5	1 044,2	5	1 044,2		
USA	4 223	889,7	1 091	1 639,5	3 132	628,5
Canada	14	1 146,3	14	1 146,3		
Mexico	24	13 173,7	24	13 173,7		
Chile	1	9 008,8	1	9 008,8		
Israel	1 824	563,5	967	586,6	857	537,3
Singapore	3	3 493,6	3	3 493,6		
Kina	185	1 809,0	185	1 809,0		
Taiwan	3	3 517,3	3	3 517,3		
Hong Kong	4	2 480,2	4	2 480,2		
I ALT	10 947	777,9	4 756	1 010,0	5 916	603,8

Kilde: Comext.

BEGRUNDELSE

Med forordning (EF) nr. 5/2001 om ændring af forordning (EØF) nr. 1907/90 om handelsnormer for æg gjorde Rådet det obligatorisk at mærke konsumæg i Fællesskabet med en producentkode, der gør det muligt at bestemme produktionssystemet, med virkning fra 1. januar 2004.

I samme forordning anmodede Rådet med følgende formulering Kommissionen om at forelægge en beretning: *”Kommissionen forelægger senest den 30. juni 2003 Rådet en rapport om udviklingen med hensyn til forbruget af æg, om de ønsker, som forbrugerne og deres organisationer giver udtryk for, samt om spørgsmål vedrørende mærkning af æg og kontrol, ledsaget af passende forslag”.*

Beretningen skulle i henhold til betragtning (6) i ovennævnte forordning desuden omhandle *”udviklingen af bestemmelserne om fødevarerhygiejne, navnlig for så vidt angår vaskede æg, samt om resultaterne af forhandlingerne inden for rammerne af Verdenshandelsorganisationen”.*

Nærværende beretning opfylder disse krav. Den er bl.a. baseret på to møder i en ekspertgruppe, som både repræsentanter for producenterne og handels- og forbrugerorganisationerne var inviteret til at deltage i. Desuden er spørgsmålet om vask af æg blevet behandlet i samarbejde med eksperter og under et besøg i Sverige. I denne beretning henvises der ikke til WTO-forhandlinger, da disse forhandlinger stadig befinder sig i den forberedende fase.

Beretningens hovedkonklusioner er som følger:

1. For at gøre det muligt at kontrollere salget af æg på lokale markeder bør æg, der sælges på disse markeder af producenter fra producenternes egen produktion, ligeledes mærkes.
2. Vask af æg under nøje kontrol bør være tilladt i en overgangsperiode på tre år for pakkerier, der den 1. juni 2003 var blevet godkendt til dette formål. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet skal inden den 31. december 2005 udarbejde en omfattende videnskabelig rapport om vask af konsumæg.
3. Kommissionen vil fremme kampagner, der føres af erhvervsorganisationer, og som har til formål at oplyse forbrugerne om de nye regler for mærkning af æg.
4. Kommissionen vil tilpasse forordning (EØF) nr. 1274/91 med henblik på dels at yde tilstrækkelig fleksibilitet for navnlig små producenter i spørgsmålet om, hvor æggene skal mærkes (på bedriften eller pakkeriet), og dels at sørge for yderligere garantier for at forhindre producenter, pakkerier og grossister i at anvende svigagtige handelsmetoder. Inden for rammerne af denne forordning vil Kommissionen ligeledes foreslå tilpasninger, der vedrører identifikationsmærkningen af pakkerier, og vil træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at undgå overlapninger mellem handelsnormer og fremtidige fællesskabsbestemmelser om hygiejne, navnlig for så vidt angår godkendelsen af pakkerier.

Rådets forordning (EØF) nr. 1907/90 bør derfor ændres for så vidt angår første og anden konklusion.

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om ændring af forordning (EØF) nr. 1907/90 om handelsnormer for æg

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 2771/75 af 29. oktober 1975 om den fælles markedsordning for æg⁶, særlig artikel 2, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁷, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Ifølge EF-forskrifterne skal der fra den 1. januar 2004 kun være to ægklasser. Klasse B-æg bør ikke længere sælges som konsumæg. Dette vækker en vis bekymring, navnlig i nogle medlemsstater, hvor æg normalt vaskes og forbrugerne foretrækker at købe vaskede æg. Kommissionen er derfor blevet anmodet om at give tilladelse til, at den hidtidige praksis med vaskning af æg kan fortsætte.
- (2) På basis af en undtagelse bør der derfor skabes mulighed for vaskning af konsumæg på frivilligt grundlag. I dette tilfælde bør vaskede æg være i overensstemmelse med kriterierne for klasse A-æg, men bør mærkes som "vaskede æg" på pakningen. Som en forudsætning for denne undtagelse bør det fastsættes, at de ansvarlige myndigheder indfører strenge normer og kontrol, og at der desuden gennemføres indgående videnskabelige undersøgelser af vaskning af æg.
- (3) Bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 1907/90⁸ har hidtil ikke været gældende for producenternes salg af æg på lokale markeder bortset fra auktionsmarkeder. Det har vist sig at være svært at føre kontrol med denne undtagelse, navnlig hvad angår dens begrænsning til landbrugernes egen produktion. For at lette kontrollen bør det pålægges producenterne at stemple konsumæg, der er bestemt for salg på lokale markeder.
- (4) Efter sammenlægningen af klasse B og C fra den 1. januar 2004 kan klasse B-æg kun sælges til fødevarerindustrien eller ikke-fødevarerindustrien. Visse bestemmelser om mærkning af disse æg og deres pakninger bør tilpasses.
- (5) Forordning (EØF) nr. 1907/90 bør derfor ændres -

⁶ EFT L 282 af 1.11.1975, s. 49. Forordningen er senest ændret ved forordning (EF) nr. 806/2003 (EUT L 122 af 16.5.2003, s. 1).

⁷ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁸ EFT L 173 af 6.7.1990, s. 5. Forordningen er senest ændret ved forordning (EF) nr. 5/2001 (EFT L 2 af 5.1.2001, s. 1).

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

I forordning (EØF) nr. 1907/90 foretages følgende ændringer:

1. I artikel 2, stk. 3, indsættes som andet afsnit:

"Æg, der sælges af producenten på et lokalt offentligt marked, skal dog være mærket i overensstemmelse med artikel 7, stk. 1, litra a)."

2. I artikel 6 indsættes som stk. 4:

"4. Pakkerier, der senest den 1. juni 2003 blev godkendt til vaskning af konsumæg, kan i en overgangsperiode indtil den 31. december 2006 godkendes til fortsat vaskning af æg nøje overvåget af de ansvarlige myndigheder med henblik på levering til den endelige forbruger.

Æg som omhandlet i første afsnit skal være i overensstemmelse med kriterierne for klasse A-æg, men skal klassificeres som "vaskede æg" og mærkes som sådanne på pakningerne.

Medlemsstaterne underretter Kommissionen og de øvrige medlemsstater om navn og adresse på de godkendte pakkerier og om de anvendte overvågningsforanstaltninger."

3. Artikel 7, stk. 1, litra a), affattes således:

"a) Klasse A-æg og "vaskede æg" som omhandlet i artikel 6, stk. 4, forsynes med en kode, der angiver producentnummer og gør det muligt at bestemme produktionssystemet."

4. Artikel 8, stk. 2 og 3, affattes således:

"2. Klasse A-æg, som ikke længere har de egenskaber, der er fastsat for denne klasse, nedklassificeres til klasse B-æg. De skal leveres direkte til virksomheder inden for fødevarerindustrien, der er godkendt i henhold til direktiv 89/437/EØF, eller til ikke-fødevarerindustrien, og det skal af pakningerne tydeligt fremgå, at de er bestemt hertil."

5. Artikel 10, stk. 1, litra f), udgår.

6. Artikel 15, litra b), underlitra ee), affattes således:

"ee) pakkedato og dato for mindste holdbarhed efterfulgt af de anbefalede opbevaringsbetingelser for klasse A-æg og pakkedato for klasse B-æg".

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på syvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra den 1. januar 2004.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand

FINANSIERINGSOVERSIGT

1. KONTO: B1-2310		BEVILLINGER: 8 mio. EUR (2003-budgettet)		
2. FORANSTALTNINGENS BETEGNELSE: Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 1907/90 om handelsnormer for æg				
3. RETSGRUNDLAG: Rådets forordning (EØF) nr. 2771/75				
4. FORANSTALTNINGENS FORMÅL: Gennemførelsesbestemmelser til handelsnormerne for æg.				
5. FINANSIELLE VIRKNINGER	PERIODE PÅ 12 MÅNEDER (mio. EUR)	LØBENDE REGNSKABSÅR 2003 (mio. EUR)	FØLGENDE REGNSKABSÅR 2004 (mio. EUR)	
5.0 UDGIFTER - OVER EF-BUDGETTET (RESTITUTIONER/INTERVENTIONER) - NATIONALE BUDGETTER - ANDRE SEKTORER	-	-	-	
5.1 INDTÆGTER - EGNE EF-INDTÆGTER (AFGIFTER/TOLD) - NATIONALE	-	-	-	
	2005	2006	2007	2008
5.0.1 UDGIFTSOVERSLAG	-	-	-	-
5.1.1 INDTÆGTSOVERSLAG	-	-	-	-
5.2 BEREGNINGSMÅDE:				
6.0 FINANSIERING MULIG OVER DE BEVILLINGER, DER PÅ DET LØBENDE BUDGET ER OPFØRT UNDER DET RELEVANTE KAPITEL				JA / NEJ
6.1 FINANSIERING MULIG VED OVERFØRSEL MELLEM KAPITLER PÅ DET LØBENDE BUDGET				JA / NEJ
6.2 TILLÆGSBUDGET NØDVENDIGT				JA / NEJ
6.3 BEVILLINGER TIL OPFØRELSE PÅ KOMMENDE BUDGETTER				JA / NEJ
BEMÆRKNINGER: Foranstaltningen som sådan har ingen finansielle virkninger.				